

عنوان مقاله:

شرط تبانی/ بنایی از منظر فقهی، حقوقی با تاکید بر دیدگاه استاد جعفری لنگرودی

محل انتشار:

فصلنامه تخصصی دانشنامه های حقوقی، دوره 2، شماره 5 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

خسرو شیرزادی - دانشجوی دکتری حقوق خصوصی (نویسنده مسئول)

علیرضا مظلوم رهنی - دکترای حقوق خصوصی (استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرقدس)

حمید داودیور - دانشجوی دکتری حقوق خصوصی

خلاصه مقاله:

شرط از جمله موضوعاتی است که از منظر فقهی امامیه و حقوق ایران همواره از درجه اهمیت و جایگاه بسیار بالایی برخوردار بوده است، به طوری که تأثیرپذیری حقوق مدنی کشور ما از مبانی فقهی، اهمیت و جایگاه خاصی را برای این مسیله ایجاد کرده است. آنچه باید بدان اهتمام داشت، این که شرط با عنایت به اعتبار موعد و زمان اشتراط در عقد به انواع شروط قبل از عقد، ضمن عقد، الحاقی منقسم میگردند. شرط بنایی، به شرطی اطلاق میشود که طرفین قبل از عقد بدان توافق و موافقت حاصل کنند، به طوری که علیرغم عدم تصریح به شرط در ضمن عقد، توافق بر مبنای آن حاصل شده است. لنگرودی در مبسوط در ترمینولوژی شرط تبانی/ بنایی را این چنین تصریح کرده است: (مدنی) تعهدات عاقد در اثنای مقاوله (مذاکرات پیش از عقد) را گویند. نام دیگر آن شرط تبانی است. (ماده ۱۱۲۸ ق.م). اگر قبل از عقد آن تعهد را بکنند و عقد را بر پایه آن تعهد ببندد آن را شرط بنایی یا شرط تبانی نامند. البته باید شرطبنایی صراحت کافی را داشته و ارتباط عقد با آن شرط، محرز و مسلم باشد (ماده ۱۱۲۸ ق.م). از دیدگاه فقهی متقدم و متأخر امامیه و عامه در خصوص صحیح بودن و یا باطل بودن آن اجماع و اتفاق نظر ملاحظه نمیشود، به طوری که مشهور فقها نظرواعتقاد بر عدم لازم الوفا بودن شرط بنایی داشته اند و عدم تصریح شرط در ضمن عقد و نیز فقد تقارن شرط با عقد را اسباب باطل بودن آن میدانند، در مقابل، عده قلیل از فقها، شرط بنایی را صحیح میدانند. از طرفی برخی از فقهای متأخر شرط بنایی را نافذ میدانند، اما در نظام حقوقی کشور ما نظریه غالب دکترین حقوقی و جامعه حقوقدانان شرط بنایی را نافذ دانسته اند و در ادامه نگاه قانونگذار ما به موضوع، متأثر از دیدگاه غیر مشهور فقها بوده است به طوری که مواد ۱۱۱۳ و ۱۱۲۸ قانون مدنی، نمونه بارز موادی هستند که شرط مذکور را دارای اعتبار میدانند. البته باید اشاره کرد این مواد علاوه بر موضوع نکاح و طلاق در سایر عقود قابل تسری خواهد بود، در اعتبار شرط تبانی تفاوتی بین عقد نکاح و سایر عقود به نظر نمیرسد، بنابراین، شرط تبانی را باید در سایر عقود نیز جاری و معتبر دانست.

کلمات کلیدی:

شرط، شرط بنایی/ تبانی، مبانی فقهی، قانون مدنی ج. ۱.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1143929>

